കേന്ദ്ര അന്വേഷണ ബ്യൂറോ (CBI)

സിബിഐ എന്നാൽ സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷൻ. ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ പേഴ്സണൽ, പെൻഷൻ & പബ്ലിക് ഗ്രീവൻസ് മന്ത്രാലയത്തിന് കീഴിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന അന്വേഷണ പോലീസ് ഏജൻസിയാണിത്. പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ഓഫീസിന്റെ നേരിട്ടുള്ള പരിധിയിലാണ് മന്ത്രാലയം വരുന്നത്.

സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷന്റെ (CBI) ചരിത്രം

രണ്ടാം ലോകമഹായുദ്ധസമയത്ത്, 1941-ൽ ബ്രിട്ടീഷ് ഇന്ത്യയുടെ യുദ്ധ വകുപ്പിൽ ഒരു പ്രത്യേക പോലീസ് സ്ഥാപനം (എസ്പിഇ) രൂപീകരിച്ചു. യുദ്ധവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട സംഭരണങ്ങളിലെ കൈക്കൂലിയും അഴിമതിയും സംബന്ധിച്ച ആരോപണങ്ങളെക്കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കാൻ എസ്പിഇ ആയിരുന്നു. പിന്നീട്, 1946 ലെ ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് (ഡിഎസ്പിഇ) നിയമം നടപ്പിലാക്കുന്നതിലൂടെ, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ വിവിധ വിഭാഗങ്ങളിലെ അഴിമതി ആരോപണങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാൻ ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ ഒരു ഏജൻസിയായി SPE രൂപീകരിക്കപ്പെട്ടു.

1963-ൽ, ഗുരുതരമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുക എന്ന ലക്ഷ്യത്തോടെ, എസ്പിഇയെ ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് സിബിഐ എന്ന് പുനർനാമകരണം ചെയ്തു. സാന്താനം അഴിമതി നിരോധന സമിതിയാണ് സിബിഐ രൂപീകരിക്കാൻ ശുപാർശ ചെയ്തത്. തുടർന്ന് ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയത്തിന്റെ പ്രമേയത്തിലൂടെ സി.ബി.ഐ.

CBI ഇപ്പോൾ ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ പേഴ്സണൽ, പെൻഷൻ & പബ്ലിക് ഗ്രീവൻസ് മന്ത്രാലയത്തിന് കീഴിലാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്, ഇന്റർപോളിലെ അംഗരാജ്യങ്ങളെ പ്രതിനിധീകരിച്ച് അന്വേഷണം ഏകോപിപ്പിക്കുന്നു. അഴിമതി നിരോധന നിയമപ്രകാരമുള്ള കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ അന്വേഷണത്തിന് സിബിഐയുടെ മേൽനോട്ട ചുമതല സെൻട്രൽ വിജിലൻസ് കമ്മീഷനാണ്.

എന്താണ് സിബിഐ?

ഇന്ത്യയിലെ പ്രധാന അന്വേഷണ പോലീസ് ഏജൻസിയാണ് സിബിഐ. പൊതുജീവിതത്തിലെ മൂല്യങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിലും ദേശീയ സമ്പദ്‌വ്യവസ്ഥയുടെ ആരോഗ്യം ഉറപ്പാക്കുന്നതിലും ഒരു പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുന്ന ഒരു ഉന്നത ശക്തിയാണിത്. സിബിഐയുടെ പരിവർത്തന നിരക്ക് 65 മുതൽ 70% വരെയാണ്, അതുകൊണ്ടാണ് ലോകത്തിലെ ഏറ്റവും മികച്ച അന്വേഷണ ഏജൻസികളിൽ ഒന്നായി ഇതിനെ ടാഗ് ചെയ്യാൻ കഴിയുന്നത്. അതൊരു നിയമപരമായ സ്ഥാപനമല്ല.

ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് (ഡിഎസ്പിഇ) ആക്ട്, 1946-ൽ നിന്ന് അന്വേഷണത്തിനുള്ള അധികാരം സിബിഐക്ക് ലഭിക്കുന്നു, ആസ്ഥാനം ന്യൂഡൽഹിയിലാണ്. പ്രധാന ക്രിമിനൽ അന്വേഷണങ്ങളിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന സിബിഐ ഇന്ത്യയിലെ ഇന്റർപോൾ ഏജൻസിയാണ്.

ജനങ്ങളുടെയും പാർലമെന്റിന്റെയും ജുഡീഷ്യറിയുടെയും സർക്കാരിന്റെയും വിശ്വാസം ആസ്വദിക്കുന്ന രാജ്യത്തെ ഒരു പ്രധാന അന്വേഷണ ഏജൻസിയായി സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷൻ ഉയർന്നു. കഴിഞ്ഞ 75 വർഷത്തിനിടയിൽ, അഴിമതി വിരുദ്ധ ഏജൻസിയിൽ നിന്ന്, ഇന്ത്യയിൽ എവിടെയും കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കാനും പ്രോസിക്യൂട്ട് ചെയ്യാനും കഴിവും വിശ്വാസ്യതയും നിയമപരമായ അധികാരവുമുള്ള അച്ചടക്കമുള്ള കേന്ദ്ര പോലീസ് നിയമ നിർവ്വഹണ ഏജൻസിയായി സംഘടന പരിണമിച്ചു.

സിബിഐയുടെ മുദ്രാവാക്യവും ദർശനവും

സിബിഐയുടെ മുദ്രാവാക്യം - വ്യവസായം, നിഷ്പക്ഷത, സമഗ്രത.
സമഗ്രമായ അന്വേഷണങ്ങൾ നടത്തി ക്രിമിനൽ കേസുകൾ വിജയകരമായി വിചാരണ ചെയ്തുകൊണ്ട് ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയും രാജ്യത്തെ നിയമവും സംരക്ഷിക്കാനുള്ള കാഴ്ചപ്പാടോടെയാണ് സിബിഐ പ്രവർത്തിക്കുന്നത്. പോലീസ് സേനയ്ക്ക് നേതൃത്വവും മാർഗനിർദേശവും വാഗ്ദാനം ചെയ്യുന്നു, അന്തർ സംസ്ഥാന, അന്തർദേശീയ നിയമ നിർവ്വഹണ സഹകരണം മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നോഡൽ ഏജൻസിയായി പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

സിബിഐയുടെ കീഴിലുള്ള ഡിവിഷനുകൾ

സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷനിൽ ഇനിപ്പറയുന്ന വിഭാഗങ്ങളുണ്ട്:

- അഴിമതി വിരുദ്ധ വിഭാഗം (ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ്)
- സാമ്പത്തിക കുറ്റകൃത്യ വിഭാഗം
- പ്രത്യേക ക്രൈം വിഭാഗം
- ഡയറക്ടറേറ്റ് ഓഫ് പ്രോസിക്യൂഷൻ
- ഭരണ വിഭാഗം
- പോളിസി & കോർഡിനേഷൻ ഡിവിഷൻ
- സെൻട്രൽ ഫോറൻസിക് സയൻസ് ലബോറട്ടറി.

അന്വേഷണവും അഴിമതി വിരുദ്ധ വിഭാഗവും (ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ്) 1946-ലെ DSPE നിയമത്തിൽ നിന്ന് അതിന്റെ അധികാരപരിധിയും അധികാരങ്ങളും നേടിയെടുക്കുന്നത് തുടർന്നുവെങ്കിലും, പ്രമേയത്തിൽ താഴെപ്പറയുന്ന ചുമതലകൾ ഏൽപ്പിച്ചു.

- കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെ നിയന്ത്രണത്തിലുള്ള പൊതുപ്രവർത്തകർ സ്വയം അല്ലെങ്കിൽ സംസ്ഥാന സർക്കാർ ഉദ്യോഗസ്ഥർ കൂടാതെ/അല്ലെങ്കിൽ മറ്റ് വ്യക്തികൾക്കൊപ്പം ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കേസുകൾ.
- കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന്റെയോ ഏതെങ്കിലും പൊതുമേഖലാ പ്രോജക്റ്റിന്റെയോ സ്ഥാപനത്തിന്റെയോ അല്ലെങ്കിൽ ഇന്ത്യൻ ഗവൺമെന്റ് രൂപീകരിച്ചതും ധനസഹായം നൽകുന്നതുമായ ഏതെങ്കിലും നിയമപരമായ

കോർപ്പറേഷന്റെയോ ബോഡിയുടെയോ താൽപ്പര്യങ്ങൾ ഉൾപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന കേസുകൾ.

- കേന്ദ്ര നിയമങ്ങളുടെ ലംഘനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകൾ, ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റ് പ്രത്യേകമായി ശ്രദ്ധിക്കുന്ന, ഉദാ:-
    - ഇറക്കുമതി, കയറ്റുമതി നിയന്ത്രണ ഉത്തരവുകളുടെ ലംഘനം
    - ഫോറിൻ എക്സ്ചേഞ്ച് റെഗുലേഷൻ ആക്ടിന്റെ ഗുരുതരമായ ലംഘനങ്ങൾ,
    - പാസ്പോർട്ട് തട്ടിപ്പുകൾ
    - കേന്ദ്ര സർക്കാരിന്റെ കാര്യങ്ങളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ഔദ്യോഗിക രഹസ്യ നിയമപ്രകാരമുള്ള കേസുകൾ.
    - ഡിഫൻസ് ഓഫ് ഇന്ത്യ ആക്ട് അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന് പ്രത്യേക പരിഗണന നൽകുന്ന ചട്ടങ്ങൾക്ക് കീഴിലുള്ള ചില നിർദ്ദിഷ്ട വിഭാഗങ്ങളുടെ കേസുകൾ.
- റെയിൽവേ, അല്ലെങ്കിൽ തപാൽ & ടെലിഗ്രാഫ് വകുപ്പുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വഞ്ചന അല്ലെങ്കിൽ വഞ്ചനയുടെ ഗുരുതരമായ കേസുകൾ, പ്രത്യേകിച്ച് പല സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പ്രൊഫഷണൽ കുറ്റവാളികൾ ഉൾപ്പെടുന്നവ.
    - ഉയർന്ന കടലിലെ കുറ്റകൃത്യം
    - എയർലൈൻസിലെ കുറ്റകൃത്യം
- കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ സുപ്രധാനവും ഗുരുതരവുമായ കേസുകൾ, പ്രത്യേകിച്ച് പ്രൊഫഷണൽ കുറ്റവാളികൾ.
- പൊതു ജോയിന്റ് സ്റ്റോക്ക് കമ്പനികളുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വഞ്ചന, വഞ്ചന, തട്ടിപ്പ് എന്നിവയുടെ ഗുരുതരമായ കേസുകൾ.
- സംഘടിത സംഘങ്ങളോ പ്രൊഫഷണൽ ക്രിമിനലുകളോ ചെയ്താൽ ഗുരുതരമായ സ്വഭാവമുള്ള മറ്റ് കേസുകൾ, അല്ലെങ്കിൽ കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ നിരവധി സംസ്ഥാനങ്ങളിൽ പ്രത്യാഘാതങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കുന്ന കേസുകൾ, വ്യാജ മയക്കുമരുന്നുകളുടെ ഗുരുതരമായ കേസുകൾ, പ്രൊഫഷണൽ അന്തർ സംസ്ഥാന സംഘങ്ങൾ കുട്ടികളെ തട്ടിക്കൊണ്ടുപോകൽ തുടങ്ങിയവ. ഈ കേസുകൾ. ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകൾ/കേന്ദ്രഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ ഭരണസംവിധാനങ്ങളുടെ അഭ്യർത്ഥന പ്രകാരമോ അല്ലെങ്കിൽ സമ്മതത്തോടെയോ മാത്രമേ എടുക്കൂ.
- പൊതുസേവനങ്ങളിലെ അഴിമതിയെയും പൊതുമേഖലയിലെ പദ്ധതികളെയും സ്ഥാപനങ്ങളെയും കുറിച്ചുള്ള രഹസ്യാന്വേഷണ ശേഖരണം.
- ഈ ഡിവിഷൻ അന്വേഷിക്കുന്ന കേസുകളുടെ പ്രോസിക്യൂഷൻ.
- ഈ ഡിവിഷന്റെ ശുപാർശ പ്രകാരം വകുപ്പുതല നടപടികൾ ആരംഭിക്കുന്ന അന്വേഷണ ഓഫീസുകൾക്ക് മുമ്പാകെയുള്ള കേസുകളുടെ അവതരണം.

സിബിഐ കൈകാര്യം ചെയ്ത കേസുകൾ

സി.ബി.ഐ.ക്ക് കൈകാര്യം ചെയ്യാവുന്ന കേസുകൾ താഴെ പറയുന്നു.

- അഴിമതി വിരുദ്ധ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ- പൊതു ഉദ്യോഗസ്ഥർ, കേന്ദ്ര സർക്കാർ ജീവനക്കാർ, ഇന്ത്യൻ സർക്കാരിന്റെ ഉടമസ്ഥതയിലുള്ളതോ നിയന്ത്രിക്കുന്നതോ ആയ കോർപ്പറേഷനുകൾ, പൊതുമേഖലാ സ്ഥാപനങ്ങൾ എന്നിവയ്ക്കെതിരായ അഴിമതി പ്രസന്റേഷൻ ആക്ട് പ്രകാരമുള്ള കേസുകൾ സിബിഐക്ക് അന്വേഷിക്കാം.
- പ്രത്യേക കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ- ഇന്ത്യൻ ശിക്ഷാനിയമത്തിനും മറ്റ് നിയമങ്ങൾക്കും കീഴിലുള്ള ഗുരുതരമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ സംസ്ഥാന സർക്കാരുകളുടെയോ ഹൈക്കോടതികളുടെയോ സുപ്രീം കോടതികളുടെയോ ഉത്തരവുകളുടെയോ അടിസ്ഥാനത്തിൽ സിബിഐ അന്വേഷിക്കുന്നു.
- സാമ്പത്തിക കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ- സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷൻ വലിയ സാമ്പത്തിക തട്ടിപ്പുകൾ, വ്യാജ ഇന്ത്യൻ കറൻസി, സൈബർ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ, ബാങ്ക് തട്ടിപ്പുകൾ, ഇറക്കുമതി, കയറ്റുമതി എന്നിവ ഉൾപ്പെടെയുള്ള സാമ്പത്തിക തട്ടിപ്പുകൾ അന്വേഷിക്കുന്നു. മയക്കുമരുന്ന് കടത്ത്, മറ്റ് നിരോധിത വസ്തുക്കളുടെ കടത്ത്.
- സുവോ മോട്ടോ കേസുകൾ- ഒരു സംസ്ഥാനത്ത് ഒരു കുറ്റകൃത്യം അന്വേഷിക്കാൻ കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് സിബിഐയെ ചുമതലപ്പെടുത്താൻ കഴിയും, എന്നാൽ ആ സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അനുമതിയോടെ മാത്രം. എന്നാൽ, സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അനുമതിയില്ലാതെ എവിടെയും ഒരു കുറ്റകൃത്യം അന്വേഷിക്കാൻ സിബിഐയെ ചുമതലപ്പെടുത്താൻ സുപ്രീം കോടതിക്ക് അധികാരമുണ്ട്.

സിബിഐയുടെ ദർശനം

സുതാര്യത, പ്രൊഫഷണലിസം, മാറ്റത്തിനനുസരിച്ച് പൊരുത്തപ്പെടുത്തൽ, സാങ്കേതികവിദ്യയുടെയും ശാസ്ത്രത്തിന്റെയും ഉപയോഗം എന്നിവ വികസിപ്പിക്കുകയാണ് സിബിഐ ലക്ഷ്യമിടുന്നത്.

- അന്വേഷണത്തിലൂടെയും പ്രോസിക്യൂഷനിലൂടെയും പൊതുജീവിതത്തിലെ അഴിമതി, അക്രമാസക്തമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ, സാമ്പത്തികവും അക്രമപരവുമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ എന്നിവ തടയുന്നു.
- സൈബർ, ഉയർന്ന സാങ്കേതിക കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കെതിരെ പോരാടാൻ സഹായിക്കുക.
- കേസുകളുടെ വിജയകരമായ അന്വേഷണത്തിനും പ്രോസിക്യൂഷനും ഫലപ്രദമായ സംവിധാനങ്ങളും നടപടിക്രമങ്ങളും വികസിപ്പിക്കുക.
- ദേശീയവും അന്തർദേശീയവുമായ സംഘടിത കുറ്റകൃത്യങ്ങൾക്കെതിരായ യുദ്ധത്തിൽ ഒരു പ്രധാന പങ്ക് വഹിക്കുക, മനുഷ്യാവകാശങ്ങൾ ഉയർത്തിപ്പിടിക്കുക, പരിസ്ഥിതി, കല, പുരാതന വസ്തുക്കൾ, നമ്മുടെ നാഗരികതയുടെ പൈതൃകം എന്നിവ സംരക്ഷിക്കുക.

- പ്രവർത്തനത്തിന്റെ എല്ലാ മേഖലകളിലും മികവിനും പ്രൊഫഷണലിസത്തിനും വേണ്ടി പരിശ്രമിക്കുക, അതിലൂടെ സ്ഥാപനം ഉന്നതമായ ഉദ്യമത്തിലേക്കും നേട്ടത്തിലേക്കും ഉയരും.

സിബിഐയുടെ സംഘടനാ ഘടന

ഡയറക്ടർ ജനറൽ ഓഫ് പോലീസ് അല്ലെങ്കിൽ കമ്മീഷണർ ഓഫ് പോലീസ് (സ്റ്റേറ്റ്) റാങ്കിലുള്ള ഒരു ഐപിഎസ് ഓഫീസർ ആണ് സിബിഐയുടെ തലവൻ. CVC നിയമം 2003 അടിസ്ഥാനമാക്കിയാണ് ഡയറക്ടറെ തിരഞ്ഞെടുത്തത്, കൂടാതെ തലവന് രണ്ട് വർഷത്തെ കാലാവധിയുണ്ട്. ഇന്ത്യാ ഗവൺമെന്റിന്റെ അഞ്ച് മന്ത്രാലയങ്ങൾക്ക് വിധേയമാണ് സിബിഐ:

- ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയം: കേഡർ ക്ലിയറൻസിനായി
- DoPT: ഐപിഎസ് ഇതര ഉദ്യോഗസ്ഥരുടെ അഡ്മിനിസ്ട്രേഷൻ, ബജറ്റ്, ഇൻഡക്ഷൻ എന്നിവയ്ക്കായി
- യൂണിയൻ പബ്ലിക് സർവീസ് കമ്മീഷൻ: ഡെപ്യൂട്ടി എസ്പി റാങ്കിന് മുകളിലുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥരെ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നതിന്
- നിയമ-നീതി മന്ത്രാലയം: പബ്ലിക് പ്രോസിക്യൂട്ടർമാർക്കായി
- കേന്ദ്ര വിജിലൻസ് കമ്മീഷൻ: അഴിമതി വിരുദ്ധ കേസുകൾക്കായി.

2003ലെ സിവിസി ആക്ട് പ്രകാരം സി ബി ഐ ഡയറക്ടറിലേക്ക് ഒരു ഓഫീസർ പാനലിനെ സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി ശുപാർശ ചെയ്യുന്നു. അതിൽ അടങ്ങിയിരിക്കുന്ന:

- ചീഫ് വിജിലൻസ് കമ്മീഷണർ - ചെയർപേഴ്സൺ
- വിജിലൻസ് കമ്മീഷണർമാർ - അംഗങ്ങൾ
- സെക്രട്ടറി, ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയം - അംഗം
- കാബിനറ്റ് സെക്രട്ടേറിയറ്റിലെ സെക്രട്ടറി (കോർഡിനേഷൻ ആൻഡ് പബ്ലിക് ഗ്രീവൻസ്) - അംഗം.

ശുപാർശകൾ നൽകുമ്പോൾ, സ്ഥാനമൊഴിയുന്ന ഡയറക്ടറുടെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കമ്മിറ്റി പരിഗണിക്കുന്നു. സെലക്ഷൻ കമ്മിറ്റി ശുപാർശ ചെയ്യുന്ന പാനലിൽ നിന്ന് കാബിനറ്റിന്റെ അപ്പോയിന്റ്മെന്റ് കമ്മിറ്റിയാണ് അന്തിമ തിരഞ്ഞെടുപ്പ് നടത്തുന്നത്.

ഇന്ത്യയിലെ സിബിഐ ഡയറക്ടർമാരുടെ പട്ടിക

വർഷങ്ങളിലുടനീളം ഇന്ത്യയിലെ സിബിഐ ഡയറക്ടർമാരെ ഞങ്ങൾ ചുവടെ പരാമർശിച്ചിരിക്കുന്നു.

സിബിഐ ഡയറക്ടർമാർ	കാലാവധി
ആർ.കെ.രാഘവൻ	4 January 1999 – 1 April 2001
പി സി ശർമ്മ	1 April 2001 – 6 December 2003
യു എസ് മിശ്ര	6 December 2003 – 6 December 2005
വിജയ് ശങ്കർ തിവാരി	12 December 2005 – 31 July 2008
അശ്വനി കുമാർ	2 August 2008 – 30 November 2010
എ പി സിംഗ്	30 November 2010 – 30 November 2012
രഞ്ജിത് സിൻഹ	3 December 2012 – 2 December 2014
അനിൽ സിൻഹ	3 December 2014 – 2 December 2016

byjusexamprep.com

രാകേഷ് അസ്താന (സ്പെഷ്യൽ ഡയറക്ടർ)	3 December 2016 – 31 January 2017
റാസ് പി	1 February 2017 – 10 January 2019
എം. നാഗേശ്വര റാവു (ഇടക്കാല)	24 October 2018 – 1 February 2019
ഋഷി കുമാർ ശുക്ല	2 February 2019 – Present (in-charge)

സിബിഐയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ

ഇന്റർപോളുമായി ഇന്ത്യയുടെ ബന്ധത്തിന്റെ കേന്ദ്രമായി സിബിഐ പ്രവർത്തിക്കുന്നു. കസ്റ്റംസ്, സെൻട്രൽ എക്സൈസ്, കയറ്റുമതി, ഇറക്കുമതി നിയന്ത്രണം, ആദായനികുതി, ഫോറിൻ എക്സ്ചേഞ്ച് ചട്ടങ്ങൾ, തുടങ്ങിയ സാമ്പത്തിക, സാമ്പത്തിക നിയമങ്ങളുടെ ലംഘനവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കേസുകൾ സിബിഐ അന്വേഷിക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇത്തരത്തിലുള്ള കേസുകൾ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പിന്റെ അഭ്യർത്ഥന പ്രകാരമോ അല്ലെങ്കിൽ ബന്ധപ്പെട്ട വകുപ്പുമായി കൂടിയാലോചിച്ചോ സിബിഐ അന്വേഷിക്കുന്നു. മറ്റ് പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഉൾപ്പെടുന്നു:

- വിവിധ സംസ്ഥാന പോലീസ് സേനകളുടെയും അഴിമതി വിരുദ്ധ സംഘടനകളുടെയും പ്രവർത്തനങ്ങളുടെ ഏകോപനം.
- ഒരു സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ അഭ്യർത്ഥന പ്രകാരം പൊതു പ്രാധാന്യമുള്ള ഏത് കേസും അന്വേഷിക്കുക.
- പ്രൊഫഷണൽ കുറ്റവാളികളോ സംഘടിത സംഘങ്ങളോ നടത്തുന്ന ദേശീയ അന്തർദേശീയ പ്രത്യാഘാതങ്ങളുള്ള ഗുരുതരമായ കുറ്റകൃത്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുക.
- കുറ്റകൃത്യങ്ങളുടെ സ്ഥിതിവിവരക്കണക്കുകൾ സൂക്ഷിക്കുകയും ക്രിമിനൽ വിവരങ്ങൾ പ്രചരിപ്പിക്കുകയും ചെയ്യുക.

- അഴിമതിക്കേസുകളിൽ ജോയിന്റ് സെക്രട്ടറി റാങ്കിലും അതിനു മുകളിലുമുള്ള ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കെതിരെ അന്വേഷണം നടത്താൻ സിബിഐക്ക് സർക്കാരിന്റെ മുൻകൂർ അനുമതി ആവശ്യമില്ല.

സിബിഐയുടെ അധികാരങ്ങൾ

ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റിനും (സിബിഐ) കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങളിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥർക്കും അധികാരങ്ങളും ചുമതലകളും പ്രത്യേകാവകാശങ്ങളും ബാധ്യതകളും നൽകുന്ന 1946 ഡിഎസ്പിഇ നിയമത്തിൽ നിന്നാണ് സിബിഐയുടെ അന്വേഷണത്തിന്റെ നിയമപരമായ അധികാരങ്ങൾ ഉരുത്തിരിഞ്ഞത്. ബന്ധപ്പെട്ട സംസ്ഥാന സർക്കാരിന്റെ സമ്മതത്തിനു വിധേയമായി, അന്വേഷണത്തിനായി സിബിഐയുടെ അധികാരങ്ങളും അധികാരപരിധിയും കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന് (കേന്ദ്ര ഭരണ പ്രദേശങ്ങൾ ഒഴികെ) ഏത് മേഖലയിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാം. കേന്ദ്രസർക്കാരിന്റെ വിജ്ഞാപനമുണ്ടെങ്കിൽ മാത്രമേ സിബിഐക്ക് അന്വേഷണം നടത്താൻ കഴിയൂ.
സംസ്ഥാനത്തിന്റെ അനുമതിയില്ലാതെ ഒരു സംസ്ഥാനത്ത് നടന്നതായി പറയപ്പെടുന്ന കുറ്റകൃത്യത്തിൽ സിബിഐ അന്വേഷണത്തിന് ഉത്തരവിടാൻ ഹൈക്കോടതികൾക്കും സുപ്രീം കോടതിക്കും അധികാരമുണ്ട്.

സിബിഐയുടെ അധികാര സ്രോതസ്സുകൾ

ഇന്ത്യൻ സർക്കാരിന്റെ പ്രാഥമിക അന്വേഷണ ഏജൻസിയാണ് സിബിഐ. അതൊരു നിയമപരമായ സ്ഥാപനമല്ല; 1946-ലെ ഡൽഹി സ്പെഷ്യൽ പോലീസ് എസ്റ്റാബ്ലിഷ്മെന്റ് ആക്ട് ആണ് അതിന്റെ അധികാരങ്ങൾ അനുവദിച്ചിരിക്കുന്നത്.

- അഴിമതി തടയുകയും ഭരണപരമായ സമഗ്രത നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുക എന്നതാണ് ഇതിന്റെ നിർണായക പങ്ക്.
- 1988-ലെ അഴിമതി നിരോധന നിയമവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട കാര്യങ്ങളിൽ, അത് സിവിസിയുടെ (സെൻട്രൽ വിജിലൻസ് കമ്മീഷൻ) മേൽനോട്ടത്തിലാണ് പ്രവർത്തിക്കുന്നത്.
- എന്നിരുന്നാലും, ആക്ടിലെ സെക്ഷൻ 6 പ്രകാരം സംസ്ഥാന സർക്കാർ സമ്മതം നൽകിയാൽ, ആക്ടിലെ സെക്ഷൻ 5 (1) പ്രകാരം, കേന്ദ്ര സർക്കാരിന് അതിന്റെ അധികാരപരിധി റെയിൽവേ പ്രദേശങ്ങളും സംസ്ഥാനങ്ങളും ഉൾപ്പെടെ മറ്റ് മേഖലകളിലേക്കും വ്യാപിപ്പിക്കാം.
- അതിന്റെ അന്വേഷകരിൽ പലരും ഇന്ത്യൻ പോലീസ് സർവീസിൽ നിന്നുള്ളവരായതിനാൽ, ഏജൻസി ജീവനക്കാരെ നിയമിക്കാൻ ആഭ്യന്തര മന്ത്രാലയത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു.
- സിബിഐയും അഭിഭാഷകർക്കായി നിയമ മന്ത്രാലയത്തെ ആശ്രയിക്കുന്നു.

സിബിഐയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട വെല്ലുവിളികൾ

സിബിഐയുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ആശങ്കകൾ ഇവിടെയുണ്ട്:

- പോലീസ് ഏജൻസി: ഭരണഘടന പ്രകാരം പോലീസ് ഒരു സംസ്ഥാന വിഷയമായതിനാൽ, ക്രിമിനൽ നടപടി ക്രമത്തിൽ (CrPC) പറഞ്ഞിരിക്കുന്ന നടപടിക്രമങ്ങൾ CBI പിന്തുടരുന്നതിനാൽ, അതിനെ ഒരു പോലീസ് ഏജൻസിയായി തരംതിരിക്കുന്നു.
- ഗവൺമെന്റിന്റെ കൃത്രിമത്വം: മുതിർന്ന ഉദ്യോഗസ്ഥർ ഭാവിയിലെ നിയമനങ്ങൾക്കായി കേന്ദ്ര സർക്കാരിനെ ആശ്രയിക്കുന്നതിനാൽ അവരെ കൃത്രിമം കാണിക്കാനുള്ള സർക്കാരിന്റെ കഴിവിന് സിബിഐയും ദുർബലമാണ്.
- സംസ്ഥാനത്തിന്റെ സമ്മതം: സി.ബി.ഐ.ക്ക് ആ സംസ്ഥാനത്ത് സാന്നിധ്യമറിയിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് വിഷയത്തിൽ സംസ്ഥാന ഭരണകൂടത്തിന്റെ അനുമതി ആവശ്യമാണ്. തൽഫലമായി, ചില സാഹചര്യങ്ങൾ അന്വേഷിക്കപ്പെടാതെ പോയേക്കാം, അതിന്റെ ഫലമായി ശാന്തമായ നിലപാടുകൾ ഉണ്ടാകാം.
- CBI, RTI: CBI വിവരാവകാശ നിയമത്തിന്റെ രണ്ടാം ഷെഡ്യൂൾ, സെക്ഷൻ 24 പ്രകാരം പട്ടികപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. "ചില സംഘടനകൾക്ക് ഈ നിയമം ബാധകമല്ല" എന്ന് സെക്ഷൻ 24 വ്യക്തമാക്കുന്നു. എന്നിരുന്നാലും, ഇന്ത്യക്ക് തന്ത്രപ്രധാനമായ പ്രാധാന്യമുള്ളവ ഉൾപ്പെടെ എല്ലാത്തരം കേസുകളും തങ്ങൾ അന്വേഷിക്കുന്നുണ്ടെന്നും അവ വിവരാവകാശ നിയമത്തിന് സമർപ്പിച്ചാൽ അവയിൽ ഭൂരിഭാഗവും പൊതുമണ്ഡലത്തിലേക്ക് പുറത്തുവിടുമെന്നും സിബിഐ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി.
- അഴിമതിയും രാഷ്ട്രീയ പക്ഷപാതവും: സെൻട്രൽ ബ്യൂറോ ഓഫ് ഇൻവെസ്റ്റിഗേഷന്റെ (സിബിഐ) രാഷ്ട്രീയവൽക്കരണം വർഷങ്ങളായി തുടരുകയാണ്. കൂട്ടിലടച്ച തത്ത യജമാനന്റെ ശബ്ദത്തിൽ സംസാരിക്കുന്നതിനെതിരെയുള്ള സുപ്രീം കോടതി വിമർശനത്തിൽ ഇത് ഊന്നിപ്പറഞ്ഞിരുന്നു.
- സി.ബി.ഐ സ്വയംഭരണാവകാശം: കുപ്രസിദ്ധമായ കൽക്കരി അഴിമതി കേസിൽ ബ്യൂറോയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ ചോദ്യം ചെയ്ത സുപ്രീം കോടതി, "സി.ബി.ഐ സംസ്ഥാനത്തിന്റെ തത്തയായി" എന്ന് പറഞ്ഞു. യജമാനന്റെ ശബ്ദം പ്രതിധ്വനിക്കുന്ന നിലവിളി മാത്രം" സിബിഐയെ നിഷ്പക്ഷമാക്കാനും ബാഹ്യ സമ്മർദ്ദങ്ങളില്ലാതെ പ്രവർത്തിക്കുമെന്ന് ഉറപ്പ് നൽകാനും സുപ്രീം കോടതി കേന്ദ്രത്തോട് നിർദ്ദേശിച്ചു.